

Поняття «педагогічний досвід», «методична ідея». Опис педагогічного досвіду: основні структурні елементи опису.

НАВЧАЛЬНІ ЦІЛІ:

РОЗУМІТИ ПОНЯТТЯ «ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД», «МЕТОДИЧНА ІДЕЯ».
ЗНАТИ СХЕМУ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ВЛАСНОГО ДОСВІДУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
УМІТИ СФОРМУЛОВАТИ ОСНОВНУ МЕТОДИЧНУ ІДЕЮ (МЕТОДИЧНІ ІДЕЇ), ЯКА ЗАБЕЗПЕЧУЄ
ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ-МЕТОДИСТА
УМІТИ ПРЕДСТАВИТИ ОСНОВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ
АНАЛІЗУВАТИ І ОЦІНЮВАТИ МАТЕРІАЛИ, ЯКІ ОПИСУЮТЬ ДОСВІД УЧИТЕЛЯ, ВРАХОВУЮЧИ
НАЯВНІСТЬ І ЗМІСТ НЕОБХІДНИХ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІ

Навчальні цілі:

- розуміти поняття “педагогічна діяльність”, «педагогічний досвід»
- знати схему представлення власного досвіду навчально-виховної діяльності
- розуміти зміст основних структурних компонентів у описі досвіду роботи: актуальність, об’єкт, предмет, мета, гіпотеза (методична ідея), завдання і вміти відобразити це в описі власного педагогічного досвіду
- уміти сформулювати основну методичну ідею (методичні ідеї), яка забезпечує ефективність навчально-виховної діяльності учителя-методиста
- уміти визначити і представити основні типи і види уроків, а також методи, прийоми і засоби, які забезпечують результативність навчальної діяльності учнів
- аналізувати і оцінювати матеріали, які описують досвід учителя, враховуючи наявність і зміст необхідних структурних елементів

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ

Педагогічна діяльність – самостійний вид діяльності, в якому реалізується передача досвіду і культури від покоління до покоління. Часто визначається як вирішення педагогічних задач.

Педагогічний досвід – це система педагогічних знань, умінь і навичок, способів здійснення творчої педагогічної діяльності, емоційно-ціннісних ставлень, здобутих у процесі практичної навчально-виховної роботи. Часто визначається як спосіб вирішення педагогічних задач.

Структура педагогічної діяльності

Мета – усвідомлений образ (модель) очікуваного результату, на досягнення якого спрямована діяльність людини: близька, далека, особистісна, індивідуальна, суспільна.

Завдання – поставлена за певних умов мета діяльності, що досягається через перетворення цих умов.

Результат – показник розвитку особистості в певній сфері (виховання, навчання). Із результатом пов'язана оцінка та самооцінка особистості, зміна її статусу в колективі.

Структурні елементи опису досвіду

Вихідні положення:

- актуальність проблеми, вирішення якої описано в досвіді,
- об'єкт
- предмет
- мету
- завдання педагогічної діяльності
- гіпотеза педагогічної діяльності
- мета опису досвіду

Проблема (педагогічна) в широкому значенні

Складне теоретичне або практичне питання, що потребує вивчення, вирішення.

Проблема має бути відображена насамперед у темі дослідження.

Об'єкт педагогічної діяльності (досвіду)

Частина об'єктивної реальності, яка на цьому етапі стає предметом практичної й теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта).

Об'єктами педагогічного досвіду можуть бути діяльність педагогів, учнів, педагогічні стосунки між суб'єктом і об'єктом навчально-виховної роботи, особистістю та колективом, між вихованням і самовихованням, організація пізнавальної діяльності учнів, навчально-виховний процес тощо.

Предмет педагогічної діяльності (досвіду)

Зафіксовані в досвіді, включені в процес практичної діяльності людини сторони, якості та відносини об'єкта досвіду з певною метою за даних умов. Предмет - вужче поняття, ніж об'єкт. Об'єктами, наприклад, можуть бути методи виховання, а предметом — тільки одна група цих методів, наприклад, методи стимулювання у навчанні.

Завдання педагогічної діяльності

Завдання, які ставив перед собою учитель, розв'язуючи певну педагогічну проблему – це визначений, запланований для виконання обсяг роботи.

Мета педагогічної діяльності (досвіду)

Це результат, який передбачав отримати педагог у процесі навчально-виховної діяльності.

Гіпотеза педагогічної діяльності (методична ідея)

Наукове передбачення результатів педагогічної діяльності, спрямованої на вирішення педагогічної проблеми. Вона повинна формулюватися так, щоб з цього формулювання проглядалися положення, які були перевірені у процесі педагогічної діяльності.

Приклади

Тема: “Активізація пізнавальної діяльності учнів 5-6 класів у процесі вивчення лексики й фразеології української мови”

Об’єкт педагогічної діяльності: процес оволодіння учнями 5-6 класів лексикою та фразеологією на уроках української мови.

- Предмет педагогічної діяльності – умови й шляхи активізації навчального процесу під час вивчення лексичного та фразеологічного матеріалу в 5-6 класах.
- Метою педагогічної діяльності є розробка уроків та системи вправ, які активізують пізнавальну діяльність учнів, перевірка їх ефективності на практиці.

Гіпотеза педагогічної діяльності (методична ідея)

припущення, що пізнавальну діяльність учнів 5-6 класів у процесі вивчення лексики та фразеології української мови буде активізовано, якщо за відповідних психолого-педагогічних умов запровадити ефективну систему пізнавальних завдань, урізноманітнити форми роботи й організації навчального процесу, забезпечити оптимальне співвідношення навчання з творчими можливостями школярів.

Завдання:

Розв'язуючи проблему активізації пізнавальної діяльності учнів 5-6 класів у процесі вивчення лексики й фразеології української мови, учитель ставив перед собою такі завдання, :

- ◎ 1. Визначити суть пізнавальної активності учнів.
- ◎ 2. Проаналізувати літературу, у якій описано набутий досвід вирішення проблеми.
- ◎ 4. З'ясувати, через які психолого-педагогічні умови відбувається розвиток пізнавальної активності учнів.
- ◎ 5. Розробити систему оптимальних пізнавальних завдань із лексики та фразеології.
- ◎ 6. Перевірити ефективність розробленої системи уроків та вправ на практиці.

Тема: Взаємозв'язане навчання видів мовленнєвої діяльності учнів основної школи в процесі підготовки та створення текстів

- **Об'єкт** педагогічної діяльності – процес формування в учнів основної школи умінь текстосприйняття і текстотворення.
- **Предмет** педагогічної діяльності – система роботи з формування у школярів умінь і навичок створення тексту в процесі взаємозв'язаного навчання і самотійної пізнавально-практичної діяльності.

-
- **Мета педагогічної діяльності** – розробка системи методів і засобів навчання школярів видів мовленнєвої діяльності учнів основної школи.
 - **Гіпотеза педагогічної діяльності (методична ідея)** – припущення про те, що ступінь сформованості умінь текстотворення буде вищим, а навчальний процес стане більш ефективним, якщо організувати взаємозв'язане навчання, яке базується на об'єктивному зв'язку всіх видів мовленнєвої діяльності.

До гіпотези педагогічної діяльності (продовження)

Реалізація цього підходу можлива за таких умов:

- а) в основі взаємозв'язаного навчання має домінувати певний вид мовленнєвої діяльності, який визначає зміст і обсяг роботи з іншими видами МД;
- б) взаємозв'язане навчання передбачає розподіл навчальної діяльності школярів у сфері самостійної діяльності і колективної;
- в) ефективність навчання може бути досягнута за умови забезпечення спеціальною системою роботи, що сприяє активній інтелектуально-мовленнєвій діяльності школярів з різним рівнем сформованості мовленнєвих умінь.

Завдання педагогічної діяльності :

- 1. Вивчити теоретичні основи взаємозв'язаного навчання в процесі формування текстотвірних умінь, зокрема:
 - а) лінгвістичні передумови, що сприяють формуванню умінь текстосприйняття і текстотворення у взаємозв'язку;
 - б) психологічні основи розвитку видів мовленнєвої діяльності у взаємозв'язку;
 - в) дидактичну базу формування умінь текстосприйняття і текстотворення в умовах взаємозв'язаного навчання.
- 2. Створити й перевірити на практиці систему роботи з формування умінь текстотворення у взаємозв'язку з уміннями текстосприйняття в процесі навчання і самотійної пізнавально-практичної діяльності.

Мета опису педагогічного досвіду

Представити систему роботи учителя з формування умінь текстотворення у взаємозв'язку з уміннями текстосприйняття в процесі навчання і самостійної пізнавально-практичної діяльності.